

een bepaalde zenuw wordt bewerkt. Daardoor stijgt het middenrif omhoog en drukt de long samen.

Welke van de genoemde operatieve maatregelen genomen moet worden om het meeste succes te verkrijgen, hangt geheel af van de bijzonderheden van elk ziektegeval. Door nauwkeurig klinisch en röntgenologisch onderzoek moet eerst een zoo getrouw mogelijk beeld van de zieke longen worden verkregen. De uitvoering der operaties, vooral der thoracoplastiek, vereischt veel kennis en ervaring. Bij goede techniek komen ongelukkige toevallen zelden voor. De statistiek der laatste achttien jaren toont aan, dat 42 pct. der geopereerde gevallen geheel en blijvend genezen zijn.

In den laatsten tijd is nu nog een behandeling der longtuberculose in zwang gekomen, die op een geheel ander gebied ligt, nml. dat der toepassing van een bepaald diëet (voedingswijze) en waaraan eigenaardigerwijze ook de naam van Sauerbruch is verbonden. Over deze methode zijn onlangs in het geneeskundig tijdschrift: „De Dokter in Huis” eenige artikelen van de hand van schrijver dezes verschenen, waarin alle bijzonderheden zijn vermeld. Wie zich voor deze nieuwe behandeling interesseert, kan de nummers van Mei en Juni 1929, waarin deze artikelen voorkomen, van de uitgevers betrekken. In hoofdzaak gaat het bij deze methode om een zoutlooze, mineraalstofrijke voedingswijze, waarbij het gebruik van groenten, vruchten en melk, zooveel mogelijk in rauwen toestand, een groote rol speelt. De resultaten er van zijn volgens de berichten uit verschillende klinieken en sanatoria buitengewoon goed en sporen tot navolging aan.

Zoo zien wij, dat de behandeling der longtuberculose, die in vroegere tijden zoo troosteloos was, tegenwoordig groote vorderingen heeft gemaakt. Het is niet te veel gezegd, dat door toepassing der besproken behandelingsmethoden, in verbinding met een goed georganiseerde prophylaxe (d.w.z. voorbehoeding), de tuberculose veel van haar schrik als „geesel der menschheid” zal kunnen verliezen. De resultaten, die in Zweden, Denemarken en Zwitserland te dien opzichte zijn verkregen, spreken een duidelijke taal.

DR. J. V.

kennis niet licht te overschatten is. De buitengewone eigenschappen, die de levensopenbaring der moeder hebben gesierd, worden in het leven van den voortreffelijken zoon teruggevonden. Door zachtmoedigheid, nederigheid en godsvrucht heeft deze zich in zijn lange leven — hij werd ruim acht en tachtig jaar oud! — in velerlei arbeid en in allerlei kringen onderscheiden. En zoo is dan ook weer bewaarheid aan Elout, wat menigmaal opgemerkt is, namelijk dat het genoeg is, te wijzen op de *moeders*, als we het leven nagaan van de groote *mannen*, die uitstaken in hetgeen goed en groot was. Naast de voortreffelijke moeder stond de edele vader, wiens nagedachtenis door den zoon met groote piëteit geëerd is, en wiens laatste woorden op aarde waren: „Ja, genade alleen!” In eenvoud en soberheid ging deze edelman zijn kinderen voor, en gelukkig werd diezelfde eenvoud en soberheid later in het huis van den jongen Elout teruggevonden.

Als studeerende jonge man maakte Elout te Leiden kennis met Groen van Prinsterer, die slechts vier jaar ouder was, en met wien hij het overige deel van zijn leven telkens in aanraking gekomen is. Drie en twintig jaren was Elout oud, toen hem met véél lof de doctorsbul uitgereikt werd, en van dat oogenblik af ving een schitterende loopbaan aan, waarin land en vorst op lofwaardige wijze zijn gediend. Met Groen van Prinsterer, Mackay en Van Lynden zat Elout in de Volksvertegenwoordiging, en daar heeft hij zich zijn hooge beginselen nimmer geschaamd!

De belijdenis van den naam des Heeren sproot voort uit een oprecht en innig geloof in Jezus Christus, den Heiland der wereld. In het eigen huis, in het gezin, werd dit geloof allereerst geopenbaard, zoodat Elout geleefd heeft naar het woord des Heeren tot Zijn discipelen: beginnende van Jeruzalem. Zoo kon dit

553

== HET REVEIL ==

ELOUT VAN SOETERWOUDE

Wat mij vooral in Elout aantrekt? —
De Christen! *)
W. JONKER JR.

JONKHEER MR. PIETER JACOB ELOUT VAN Soeterwoude was een van de negen kinderen, gesproten uit het huwelijk van Cornelis Theodorus Elout en diens echtgenootte Henriëtte Josina van Eybergen. Het geslacht der Elouts was van Franschen oorsprong. Hun veelzeggend devies was: „God laat groeien,” een woord van volle toepassing, zoowel op den jongen Pieter Jacob zelf, als op de zaak, die hij met al zijn kracht en zijn vele talenten in zijn leven heeft voorgestaan.

Elout — zoo zullen we nu gemakshalve verder maar schrijven — Elout heeft het voorrecht gehad, tot op zijn acht en veertigste jaar zijn godvreezende moeder te mogen behouden, een voorrecht waarvan de betee-

*) Woorden, ontleend aan een in 1906 bij Daamen uitgegeven Rede, die te Voorburg gehouden is, en later voor de Pers werd gereedgemaakt op veler verzoek. Met voordeel heb ik gebruik gemaakt van wat de geachte spreker (schrijver) omtrent Elout van Soeterwoude heeft medegedeeld. J. T.

gezin dan een middelpunt worden van waar Christelijk leven en de bakermat van een gezond Christelijke actie. Mannen van naam uit binnen- en buitenland werden gaarne door den aanzienlijken man in zijn woning ontvangen, en niet weinig werd de Christelijke sfeer in dat huis en gezin versterkt en geadeld door Elouts uitnemende gade Wilhelmina Louise van Loon, die zelf ook uit de allerhoogste kringen voortkwam, maar een ootmoedige discipelin van Jezus was en die met een van liefde kloppend hart en met milde hand de zaak van het Koninkrijk Gods voorstond en ondersteunde. Daar waren mannen als Capadose, Da Costa en De Clercq welkom. Het Christendom was voor Elout en zijn voortreffelijke echtgenoot geen vorm maar wezen, en geestig is van hem door iemand getuigd, dat hij wel eens herinnerde aan het woord van Vinet en Monod, mannen die Elout had leeren kennen aan het Meer van Genève, waarmede deze hadden gewaarschuwd tegen een Christendom, hetwelk in complimentjes bestond: „De Koning der Waarheid houdt van geen complimenten, Hij wil aangebeden zijn!”

Met het Reveil en de reveilmannen heeft Elout volop meegeleefd. Zijn heele hart was er bij. Zelf had hij gedronken van het water des levens, en daarom wenschte hij zijn medemenschen, het Nederlandsche Volk voorop, te leiden naar de Bron des heils. Met Capadose, Helderling en De Liefde arbeidde hij als Bestuurslid in de Nederlandsche Evangelische Protestantsche Vereeniging, die evangelisten uitzond door het heele land, voor wie hij een vaderlijke vriend was.

Natuurlijk, want dit gold en geldt voor alle ware Christenen, was hij een voorstander van Christelijk onderwijs. Deze groote onder de menschen wilde de kleinen en kleinsten niet uitgesloten zien van het voorrecht, reeds vroeg den Heilandsnaam te hooren en aan Diens voeten te worden geleid. Met Groen van Prinsterer en enkele anderen stichtte hij de éérste vrije Christelijke School te Den Haag, in de Herderstraat. En wie verneemt den naam Elout van Soeterwoude en denkt niet onmiddellijk aan het Volkspetitionement van '78 en aan de aanbidding van het smeekschrift aan Koning Willem den Derden? Zaterdag, 3 Augustus, 's middags om twee uur, waren de vijf en twintig heeren vereenigd in een der zalen van het Paleis te Apeldoorn. Zijne Majesteit Koning Willem ontvangt de aanbieders van

het smeekschrift in eigen persoon. Eerst spreekt de vertegenwoordiger van enkele Kerkeraden uit ons land, Ds. van Son, maar dan houdt de oude Elout, — hij was toen reeds 73 jaar! — vurig en met het gansche hart zijn boeiende rede, waarop de Koning dit merkwaardige antwoord gegeven heeft: „Ik weet het, het betreft de toekomst van ons lieve Nederland, het betreft het geluk van onze dierbare kinderen.”

Hoe groot was de ontgoocheling, zooveel te grievender naarmate de verwachting werkelijk hoopvol gestemd was geweest — toen veertien dagen later het onverbiddelijk „neen” weerklonk in den vorm der onderteekening met 's Konings naam van de wet, die de minderheden onderdrukte. Gelukkig was de veerkracht van de Reveilmenschen nog niet gebroken. Een nieuwe krachtontplooiing volgde, ditmaal onder de beproefde leiding van een De Savornin Lohman. En hoe is het vertrapte plantje ontwikkeld. Het heeft zich weer opgericht, en onder den regen en den zonneschijn, onder de stormen en de windstilte van Gods hand heeft het het hoofd weer opgeheven, totdat het een boom is geworden.

De tientallen scholen zijn tot hondertallen geworden en reeds spreken we van „duizend zooveel.”

Ja, „God laat groeien,” en terecht is meer dan een dier Christelijke scholen in de Nederlandsche steden en dorpen genoemd naar den man, die dat Christelijk onderwijs heeft liefgehad met zijn nobele hart en het heeft verdedigd tegen 's vijands aanvallen met zijn welversneden pen en zijn welsprekend woord. Die man is Jonkheer Mr. Pieter Jacob Elout van Soeterwoude, wiens laatste getuigenis in het openbaar als volksvertegenwoordiger in 1887 was — hij telde toen 82 jaren! —: „Neen, gij kunt niet opheffen, niet redden, niet brengen tot een beteren toestand, ik herhaal zulks, dan door u te werpen in de armen van Christus, die kwam om het verlorene te zoeken, en wiens godsdienst, op zich zelf de hoogste zedewet, alleen in staat is om te verheffen, op te beuren, te leiden, om de vermogens te ontwikkelen, om te versterken, en alzoo te voldoen aan alle behoeften van het menschelijk leven! Mocht Regeering en Volksvertegenwoordiging zich afvragen wat te doen, of liever de wijsheid te zoeken bij Hem, die mildelijk geeft en niet verwijt, opdat een nieuwe weg geopend, een nieuwe zegen geschonken worde aan Koning en Vaderland!”

J. T.

ODE AAN ONZE KONINGIN

Hoor, hoe het machtige lied van de zee
ruischende bruist langs uw blakende stranden;
wakk'rende wind voert het wuivende mee
over uw weelderig lachende landen;
't Lied van de hoogtij in 't Vorstelijk Huis;
't Lied vol van jubel uit juichende monden,
die met een aanzwellend feest'lijk gedruisch
't Heil Koningin Wilhelmina verkonden.

Hoor, hoe het klapperend wapp'ren der vlaggen
roffelt van toren en molen en mast,
klinkt als een vroolijk uitdaverend lachen
boven het land, waar de volksvreugde wast.
't Feestelijk juichen golft ver door den aether,
cirkelend tot aan de einden van d'aard:
iedere vriend van Oranje, die weet er,
dat Koningin Wilhelmina verjaart.

Heil Koningin, dierbre Telg van Oranje,
dochter van 't roemrijke Vorstengeslacht,
dat in den bitteren strijd tegen Spanje
alles voor ons heeft ten offer gebracht;
dat in de jaren van Neerlands historie
pal stond voor vrijheid van godsdienst en recht.
Stoere bewerkers van Nederlands glorie,
aan uw geslacht is ons Neerland gehecht.

U, Koningin, zingen duizenden keelen
vanaf de grens tot aan Neerlands Noordzee,
om U hun liefd' en hun vreugd te verkonden,
blakend van geestdrift, het huldlied mee.
Hoor, hoe het aanzwelt in rytmisch bewegen,
daverend dondert langs water en wei
't schalt op Uw feestdag U jubelend tegen
„Onze geliefde Vorstinne zijt Gij!”

H. W. AALDERS